

Massimo Introvigne, *Powrót magii*, Kraków 2005, WAM, ss. 227.

Jest to pierwsza na polskim rynku wydawniczym książka Massimo Introvigne, znanego włoskiego socjologa religii, która zarazem daje czytelnikowi wielowymiarowy obraz jego dotychczasowej twórczości naukowej i badawczej, charakteryzującej się wnikliwą refleksją filozoficzno-teologiczną nad zjawiskiem powrotu magii. Wbrew bowiem rozpowszechnionemu przekonaniu, które epokę magii w historii Zachodu utożsamia ze Średniowieczem a nawet z Odrodzeniem, Introvigne za epokę magii uważa współczesność. Dzi-

siaj magię szerzą „nowe ruchy magiczne”, niesłusznie wszakże nazywane religijnymi, skoro inspirują je dawne ruchy ezoteryczne. Magia we współczesnym świecie jest obecna w formie *antysacrum* jako manipulacja sacrum i z tego powodu musi być zjawiskiem niebezpiecznym z punktu widzenia chrześcijanina, jak też duszpasterza. „Wyzwaniu magii”, będącemu wyrazem wielu wyzwań, muszą stawić czoło interdyscyplinarne badania podejmowane przez takie nauki, jak antropologia, historia, medycyna, psychologia i socjologia, które byłyby dziedzinami pomocniczymi dla teologii, skoro magia – podobnie jak wiara – należy do obszaru „nadracjonalizmu”. Usytuowawszy powrót magii w kontekście wszechobecnego relatywizmu, Introvigne końcową refleksję nad problemami poruszonymi w swojej książce poświęca relacji między magią a relatywizmem. Książkę charakteryzuje rzetelny warsztat badawczy autora, jego doskonała znajomość zagadnienia oraz przekonująca argumentacja, a przy tym jasny i żywy język wykładu. Z uznaniem należy przyjąć pojawienie się na naszym rynku księgarskim dzięki inicjatywie oficyny wydawniczej WAM tej bardzo potrzebnej książki. Potrzebną zwłaszcza chrześcijaninowi narażonemu na pokusę pójścia z prądem „nowych ruchów religijnych”.

Ryszard Stachowski